

In A. Hans Kinderbibliotheek verschenen reeds :

Drie maanden onder de sneeuw. — Zwarte Ko. — De Heks uit de Dui-
nen. — Sint Gregoriusdag op school. — Aan de Moerenbeek. — Een moedig
meisje. — Karel Cogge. — Het wonderlijk gezelschap. — De jonge vlucht-
eling. — De Mechelsche toren en Jef Denyn. — Het Kermismeisje. —
Willem Tell. — Beter een lap dan een scheur. — Harten van Goud. — Het
verdronken land van Saaftinge. — De Fee van den Kluisberg. — De Zin-
neloozen te Gheel. — De Hut op de Heide. — Hugo Verriest. — De Klok
van Sruivekenskerck. — De Landlooper. — En toch feest. — Sinterlaas in
't veerhuis. — Grapjes. — De Vriezeman. — Verdwaalds en terecht. — De
jongens van West-Roozebeke. — De Jongens van den Waterkant. — De
kleine smokkeklaar. (De Cort). — Het Kindje van de Zee. — In de Moer-
ren. — De Bezembinders van Kleit. — De vlucht in een koffer. — De
man in den toren. — Spreekwoorden in verhalen. — De Giergaard. —
Schoone daden. — De Veerman van 't Zwin. — Verblaen. — Zonder
Ouders. — Brugge en omgeving. — Eerlijk duurt 't langst. — De kleine
Verspieder. — Weer Thuis. (Van Kaiken.) — Een lastig Geschenk. —
Broederliefde. — Kerstfeest in Vlaanderen. — Arme Bedelares. (De Cort).
— De Verloren Zoon. — In 't Bosch van Houthulst. — Nog gered. (B
Hans.) — Uit de oude doos. — Dokter Jenner en Jenny, (J. G. Ten Heu-
vel.) — Moeder Eyer. — Strenge Winters. — De Wees in Lond.n. — Sin-
terklaas op de Heide. — De kinderen van den Zeelcoods. — Bij de Bosch-
kerels. — De kinderen van den smokkelaar. — De Paaschklokken. — De
Landverhuizers. — Leeuwjtje van Damme. — Van alles wat. — Nieuws-
gierig Aagje. — De Moedige Kermisjongen, (Carmen Maeter).

Richt u voor Kinderbibliotheek tot A. Hans-Van der Meulen, Kontich.

Alle deeltjes nog verkrijgbaar aan 50 cm. — Abonnement 6.50 fr. per
3 maanden. — Elke week een boekje.

Voor Katalogus- Romans, enz. tot B. H. Hans,

:: Huis Guido Gezelle, Kontich. ::

Nr 48, Tweede druk

Eerlijk duurt het langst

Uitgave A. HANS-VAN DER MEULEN, Kontich.

Eerlijk duurt het langst.

I.

De jongens verlieten de dorpsschool. De meesters brachten ze een eind weg.

Robert Delaat, een knaap van veertien jaar, was ook in de rij, maar toen deze uiteenging, liep hij vlug naar school terug. De hoofdonderwijzer wilde juist de poort sluiten en vroeg hem vriendelijk :

— Wel Robert, hebt ge iets vergeten, dat ge weer keert ?

Delaat werd rood. Hij was wat verlegen.

— Mijnheer, ik ga vandaag van school af, zei hij.

— O, dat is waar ook ! Uw vader is het mij komen zeggen.

— Ja, mijnheer en ik wilde u bedanken voor het onderwijs, hernam de knaap.

— Kom binnen, Robert, noodigde de meester, en hij ging met hem in de klas.

— Gij gaat nu naar de stad, hé, hernam hij.

— Ja, mijnheer, ik word loopjongen bij mijnheer Velleis.

— O, dat is de graankoopman... Ja, ja, uw vader heeft het me verteld. En als ge goed uw best doet, zult ge later op het kantoor klerk mogen worden. Nu ik twijfel er niet aan, dat ge goed zult oppassen, ginder. Op school was ik ook tevreden over u. Ja jongen, het is nu een belangrijke dag voor u. Ge gaat in een ander tijdperk. Ge moet natuurlijk nog veel leeren... men leert ook buiten de school, maar nu begint ge toch een loopbaan... 't Is heerlijk dat ge uw brave ouders helpen kunt. God zegent de kinderen, die hun vader en moeder eeren en het gaat hun wel.

De hoofdonderwijzer haalde uit de schoolkas een groot boek. Op het eerste blad schreef hij : « Aan Robert Delaat. Van zijn onderwijzer bij het verlaten der school ». En daaronder zette de goede meester zijn handteeken en den datum.

— Robert, sprak hij, hier is een afscheidsgeschenk. Het is voor u een nuttig boek. Er staat van alles in over den handel. Bestudeer het goed in uw vrijen tijd. En als ge dit kent kunt ge in de stadsboekerij nog allerlei werken leenen over koopmansschap. Zoo ge hulp of raad

noodig hebt, wel ge weet waar ik woon. Ik blijf nog altijd uw vriend, hoor. Dat ge nauwgezet, vlijtig en eerlijk zult blijven, weet ik. Ge verlaat nu de school, maar we zien elkaar nog dikwijls terug. Groet uw ouders hartelijk.

De onderwijzer gaf Robert de hand. De jongen kreeg waarlijk de tranen in de oogen... Dit afscheid ontroerde hem toch. Hij voelde, hoe veel hij van den meester hield en welk een goede man deze was.

Robert ging naar huis. Hij woonde een eind buiten het dorp, op een hoefje, dat de menschen een « kortwoonst » noemden. Zijn vader had maar een klein stukje land voor zich zelf, hield een paar geiten en moest om rond te komen, bij de boeren gaan werken. Robert was de oudste van vijf kinderen. Hij zou nu ook wat verdienen, eerst nog weinig, later meer, maar 't zou al dadelijk een steun zijn voor zijn ouders.

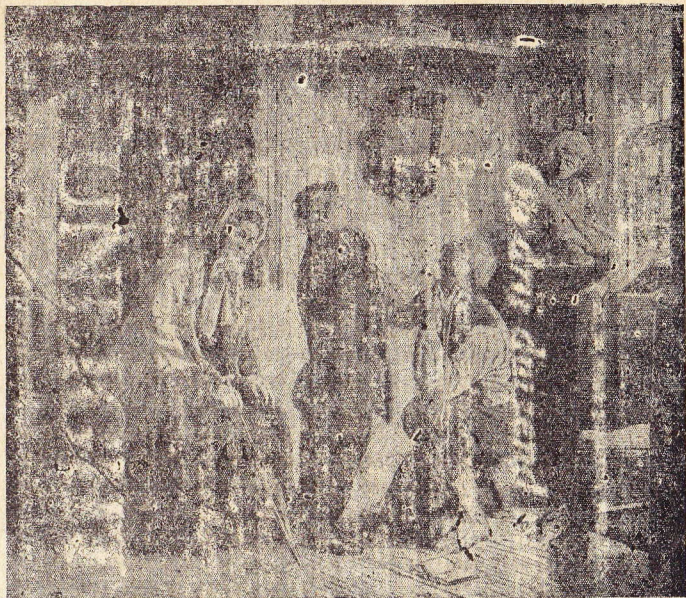
De jongen kwam thuis en toonde aan moeder het boek, dat hij ten geschenke had gekregen. Hij vertelde wat hij daaruit al leeren kon.

— Dat zal u te pas komen, zei vrouw Delaat. De meester is een braaf mensch. Hij ziet gaarne, dat zijn leerlingen vooruit komen in de wereld. Jongen eet nu uw boterhammen, want we moeten nog naar den kleermaker.

Moeder had een ouden frak van vader uit de kas gehaald. De kleermaker zou daaruit een jasje maken voor Robert. De jongen was wel kloek en gezond, maar

niet groot voor zijn ouderdom. Bij deze jas kreeg hij een nieuwe broek en dan zou hij netjes voor den dag komen in zijn betrekking, daar in de stad.

Moeder keek belangstellend toe (blz. 5).

Veel kinderen weten niet hoe tal van ouders moeten sparen, meten, passen en overleggen, om op tijd kleren te verschaffen aan hun zoontjes en dochtertjes.

Nadat hij gegeten en gras gehaald had voor de konij-

nen, vertrok Robert met moeder naar het dorp. Vrouw Delaat droeg vaders frak in een papier mee. Ze gingen naar Kobe, den kleermaker. Die Kobe keek niet vreemd op, toen Roberts moeder den frak te voorschijn haalde en haar wensch te kennen gaf. De kleermaker was heel handig in het maken van nieuwe jassen uit oude. Dat moest hij veel doen. Hij bekeek vaders frak en zei :

— Het laken is nog goed, voor een tijdje. Robert trek den frak eens aan. Dan kan ik de maat nemen en zien, hoe ik hem best versnijden kan.

De jongen stond daar nu met vaders jas... Even was hij wat verlegen voor Pieter, den kleermakersgast, die op de tafel zat te naaien... Hij had met Pieter op de schoolbanken gezeten en hij wist welk een spotvogel die was... Maar kom, hij moest niet beschaamd wezen. Hij zou op eerlijke, treffelijke wijze een nieuw kleedingstuk krijgen.

Kobe verleende veel aandacht aan zijn werk. En ook moeder keek belangstellend toe.

— 't Zal best gaan ! zei de kleermaker.

Hij schreef de maatcijfers op, sprak wat met moeder en verzekerde, dat zij zeer tevreden zou zijn.

Vrouw Delaat deed nog eenige boodschappen en keerde met Robert terug naar huis. Vader was er ook al. En natuurlijk moest hij eveneens het gekregen boek zien.

— Jongen, jongen, nu wordt gij stilaan een heertje, zei vader.

Robert lachte.

— Ja, ja... 't is zoo ook. Elken dag schoenen aan en goed gekleed en een hoedje op, en zoo'n wit dingske om uw hals... Als ge maar nooit beschaamd zijt om uw eenvoudige ouders !

— O, vader !

— Ik weet wel dat ge ons bemint. Maar hoogmoed is een leelijk gebrek en het kruipt in den mensch eer hij 't weet. En dan ontmoet ge van de verwaande mannekens, die u misschien zullen bespotten, omdat vader en moeder kleine boerenmensen zijn... O, ik heb er wel gekend, die alles aan hun ouders te danken hadden en later deden of ze hen niet meer kenden. Ze hadden liever dat vader en moeder niet meer bij hen kwam, giender in de stad. Ze vonden zich zelf te deftig voor eenvoudige buitenlieden... En hun vrienden moesten het eens zien, dat vader en moeder heel hun leven gewerkt hadden met hun handen ! O, zoo zijn er veel... 't Is slecht, doorslecht !

— Maar dat moeten we van Robert niet vreezen, sprak vrouw Delaat.

— Dat vertrouw ik ook... Maar 't is goed hem te vermanen. Hij komt nu in allerlei nieuwe toestanden, een heel andere wereld. En 'k ben zeer blij, dat hij op dat kantoor vooruit kan gaan.

II.

Robert Delaat voelde zijn hart bonzen. Hij stond nu

voor een groot gebouw. Het was het kantoor van mijnheer Valleis, den rijken graankoopman... De stad lag drie kwartier gaans van het dorp, en Robert zou elken dag dien weg, dus tweemaal te voet afleggen.

Nu kwam hij voor 't eerst... Moeder had hem een kruisje op 't voorhoofd geteekend, toen hij haar goeden dag zegde. Vader was een eindje meegegaan.

En thans stond Robert voor het kantoor. Hij was wel twintig minuten te vroeg. Robert had vlug doorgestapt. De grootte deur was nog gesloten. Robert wandelde een eind de straat in. Hij keek in een winkelraam. En hij zag zijn beeld in een grooten spiegel. Wat zag hij er netjes uit. Kobe had hem een schoon jasje genaakt. En zijn halsboordje was zoo helder. Het nieuwe hoedje mocht er ook zijn.

Een knecht opende de kantoordeur. Robert stapte dadelijk binnen.

— Wat is er manneke ? vroeg de knecht.

— Ik ben de nieuwe loopjongen, mijnheer.

— O, zoo ! Wacht wat maar in de gang tot de baas komt...

Weldra kwamen eenige jonge heeren binnen. Ze bleven in den gang wat babbelen. Anderen voegden zich bij hen.

— Dat zijn zeker de klerken, dacht Robert.

Weer verscheen er een en zei tot het groepje :

— Goeden morgen. Bah, ik wilde, dat het al vijf uur was... Dan kon ik weer vertrekken... Dat vervelende werk.

— Emiel Blauw is weer eens lui ! spotte een der medeklerken.

— Liever lui dan moe ! zoo'n heelen dag achter een lessenaar zitten... hangt me de keel uit ; verzeerde Blauw. Gelukkig komt vandaag de nieuwe loopjongen. Die kan me heel wat werk uit de handen nemen.

Zijn blik viel op Robert.

— Ha, zou dat ons knechtje zijn ! riep hij uit.

Ieder keek nu naar Delaat, die zeer rood werd.

— Zijt gij de nieuwe loopjongen ? vroeg Emiel Blauw.

— Ja, mijnheer...

— Zoo ! Een aardig boerke. Van waar komt ge ?

— Van Bollegem, mijnheer.

— Ha ! waar al die slimme menschen wonen... Heeft vader veel varkens ?

— Eén mijnheer...

— Ge hebt dat jasje zeker van den notaris of den dickter gekregen ?

— Neen, mijnheer, Kobe heeft het gemaakt.

— Ha, zoo, Kobe... 't Is een artist. Hij werkt naar de laatste mode, zie ik. Heeft Kobe dat schoone hoedje ook geleverd ?

— Moeder heeft het bij Vierlings gekocht...

— Op 't dorp ? Dat dacht ik al. Dat zijn nog hoedjes, die zijn grootvader gemaakt heeft, hé...

Robert begreep nu, dat die klerk hem voor den gek hield en hij wendde den blik af.

— Mij aanzien, als ik spreek ! hernam Emiel Blauw. Ik ben een van uw bazen. Zorg, dat gij altijd doet, wat deze heeren u zeggen. En als ge ons op straat ontmoet, groet ge ons natuurlijk heel beleefd. Zet uw hoed eens op... dan zal ik wijzen hoe !

— Toe, 't is nu genoeg, zei een oudere heer, die intusschen binnengetreten was. Maak dien jongen toch zoo verlegen niet.

— Hij komt van Bollegem, vertelde Blauw. En nu wil ik hem wat manieren leeren. Hij heeft alleen met boerenlummels en met koeien en varkens omgegaan.

— Boertje, zet uw hoed op, heb ik bevolen, hernam de spotzieke klerk.

Hij wilde Robert het nieuwe hoofddeksel uit de hand rukken.

— Wat is dat hier ? klonk een stem.

Blauw verloor eensklaps al zijn praats. Hij week verschrikt achteruit. Een heer keek hem streng aan en vroeg :

— Zoo, moet ge al beginnen met den nieuwen loopjongen te plagen ?

— 't Was maar een grapje, mijnheer, stamelde Blauw.

— Ja, grapjes maakt ge gaarne. Dat weet ik. Liever zou ik eens wat ernst van u zien... Jongen, vervolgde de heer tot Robert ga maar eens met me mee. En let niet op spotters.

't Was mijnheer Valleis, de koopman ; hij leidde

Robert Delaat in zijn kantoor.

— Stoor u nooit aan mijnheer Blauw, zei de patroon. En als hij u bevelen geeft, doet ge juist of ge 't niet hoort. Zoodus, begint ge nu uw dienst. Ik hoop dat het goed zal gaan. Doe maar uw best.

— Ja, mijnheer ! beloofde Robert.

— Ik weet, dat ge brave ouders hebt... Kinderen uit goede gezinnen worden meestal goede werkers. En ge kunt hier vooruit geraken.

De heer Valleis drukte op een bel. De knecht, die de deuren opengedaan had, trad binnen.

— Bernard, hier is Robert Delaat, onze nieuwe loopjongen, zei de patroon. Neem hem mee en zeg hem, wat hij zoodal moet doen. Help hem flink in de eerste dagen. Dan zal hij gauw op de hoogte zijn.

— Goed, mijnheer !

Mijnheer Valleis tikte Robert op de wang en liet hem dan gaan.

Robert kwam nu in het kantoor der klerken. zag achter een lessenaar Emiel Blauw zitten die juist wijd geeuwde als had hij nog slaap.

— Boertje ! spotte Blauw op gedempten toon, maar zoo, dat Robert het toch hooren kon. Boertje, hernam hij, kom eens hier !

Maar Robert dacht aan hetgeen mijnheer Valleis gezegd had en deed of hij het niet hoorde.

— Boertje, kom hier ! herhaalde Blauw luider.

— Neen, antwoordde Robert.

— Ha, ge wilt niet ! Gehoorzaam dadelijk ! Ge moet een boodschap voor mij doen.

— Ik mag niet van mijnheer, sprak Robert.

— Hij gaat met mij mee, zei Bernard, de knecht, en hij leidde Delaat in een achterkamer.

— Stoor u niet aan Blauw, zoo raadde ook Bernard Robert aan. Dat heertje heeft veel verwaandheid. Hij zit elken avond laat in de herberg en 's morgens is hij dan nooit uitgeslapen. Soms gaapt hij zoo erg, dat ik wel zin heb, hem een papierbol in den mond te gooien. Hij denkt, dat hij een heele piet is. Hij zou beter zijn ouders wat helpen ; ze zijn arm genoeg, maar hij doet niets voor hen. Hij peinst aan niets dan aan uitgaan, en aan schoone kleeven. Zie, Robert, dit is uw kamertje. Als dat belletje aan den muur klinkt, moet gij bij den oudsten klerk gaan. Die draagt u dan boodschappen op, naar de post, de bank of ergens anders in de stad. Elken avond, als de klerken heen zijn, ledigt ge de mandjes scheurpapier in den bak op de binnenplaats hier naast. Als er over een paar weken vuur gemaakt wordt, schept ge kolen op de kachel. Zoo zijn er veel kleine werkjes tusschen door. Ik zal u dat wel zeggen. In een paar dagen zijt ge 't gewoon. Mijnheer Valleis is braaf, maar streng, denk er aan. Breng morgen een oud jasje mee, dat kunt ge hier dragen. En die goede jas trekt ge aan, als ge uit moet. O, ja nog iets... Daar hangt een tweede bel. Als die klinkt, is er iemand aan

de deur. Dan ziet ge wie, en zijn het menschen, om mijnheer te bezoeken, ge vraagt hun kaartje of hun naam en ge meldt aan den patroon, dat men hem wenscht te spreken.

Bernard was zeer vriendelijk. En Robert luisterde goed naar hetgeen de knecht hem zei. Ja, 't was alles wel vreemd, maar de jongen moest er door heen. Om twaalf uur gingen de klerken weg. Robert moest brieven naar de post brengen. Aan de deur stond Blauw.

— Hoor eens, lompe boer, zei hij, als ik u wat gebied moet gij mij gehoorzamen.

— Ik mag niet van mijnheer.

— Wat heeft den baas dan gezegd ?

— Dat ik juist moet doen, of ik het niet hoor, als gij spreekt.

— Zoo ! En nu zult gij dezen brief wegbrengen.

Het adres staat er op.

— Neen, mijnheer, ik doe het niet, sprak Robert vastberaden.

— Moet ik u een klap om de ooren geven ?

— Ik doe het toch niet, hernam de knaap en hij liep vlug heen, naar de post.

Robert vond het zeer onaangenaam, dat Blauw hem zoo behandelde. Maar hij zou het verdragen en zich toch flink houden. Toen hij naar de post geweest was, keerde hij naar zijn kamertje terug. Moeder had hem bcterhammen meegegeven en een pulletje koffie. Deze kon hij op de stoof warmen. Na den maaltijd deed hij

een wandeling. Hij was nu vrij tot twee uur.

's Namiddags keek Blauw den loopjongen nijdig aan, maar hij durfde hem toch niet slaan... En om vijf uur verdween het verwaand klerkje een der eersten. Als hij maar van zijn werk af was, had hij zijn zin. Robert ruimde de papiermanden op, verrichtte nog 't een en 't ander en dan spoedde hij zich naar huis. Hij had er veel te vertellen. Hij sprak ook over Blauw, maar vader zei, dat hij maar tegen een stootje bestand moest zijn.

III.

Robert Delaat was nu al een paar maanden op het kantoor. Hij deed zijn best : soms had hij wel eens een opmerking of een berisping gekregen. Hij vergat dan eens wat of had een boodschap verkeerd begrepen 't gebeurde dat hij de berisping niet verdiende, maar dat mijnheer Valleis slecht gezind was.

Doch over 't algemeen toonde de baas zich zeer tevreden over hem. En de klerken hielden van den loopjongen behalve Emiel Blauw.

Die kon niet vergeten, hoe het boertje weigerde zijn knecht te zijn. En dikwijls bespote hij Robert om zijn afkomst of wat ouderwetsche kleedij.

Robert stoorde zich niet aan Blauw en ontging hem zooveel mogelijk.

Eens op een avond keerde Delaat terug naar huis. Het was winter en dus vroeg donker. Maar de weg was

veilig. Toch vond Robert dien dikwijls vervelend. Elken dag tweemaal hetzelfde lange eind ! Hij kende ieder huisje niet alleen, maar ook elk weidehek, alle bochten en brugjes.

— Had ik maar een rijwiel, zoo dacht hij nu.

En hij peinsde daaraan dikwijls ; dan zou hij op een kwartiertje den afstand afleggen. Maar een fiets koopen, was een andere zaak ! Robert begreep wel, dat hij dit plan nog heel lang moest uitstellen ! Wat hij verdiende — en mijnheer Valleis had hem reeds opgeslagen — kwam thuis zoo goed te pas. En niet 't minst in den Winter, nu vader alleen maar wat kon dorschen, enkele uren daags. Robert gaf gaarne zijn loon af. De eerste maal was het een groote vreugde geweest en moeder had de tranen in de oogen gekregen, toen hij haar twintig frank voortelde. Twintig frank in de week, denk eens ! Jongens, die nu al met vader of een grooten broer in Wallonië of Frankrijk gingen werken, lachten daarmee. Ze verdienden ginder veel meer. Maar de ouders Delaat zouden niet gaarne hun zoontje naar den vreemde laten trekken. Ze wisten wel, hoe kinderen ook al ruw leefden en dronken. Dat vonden ze vreeslijk... Neen, Robert moest nog onder hun toezicht blijven.

Op dezen avond stapte de jongen vlug voort. Hij wilde straks nog een hoofdstuk bestudeeren uit het handelsboek, dat hij van den meester gekregen had. Hij leerde er veel uit. En op het kantoor kon hij uitleg

vragen over hetgeen hij niet begreep. Twee maal per week kreeg hij nog wat les van den hoofdonderwijzer. En de goede man deed dit kosteloos.

Robert naderde het dorp: De eerste lantaarn brandde daar al. Maar eensklaps bleef de jongen verbaasd staan. Hij zag een voorwerp in het schijnsel van het licht. Een brievenstasch ! Robert raapte ze op. Onwillekeurig deed hij ze open. En hij schrok... Geld... O, zooveel geld... Al bankbriefjes... en daarbij andere papieren ! Geld ! Als hij een paar briefjes had, zou hij een rijwiel kunnen koopen ! Even gleed de gedachte door zijn hoofd. Hij had ook zoo dikwijls over een fiets gepeinsd !

Maar dadelijk verwierp Robert dit denkbeeld. Iemand had dit geld verloren... De knaap las op een der papieren een naam... « Van Damme ». O, mijnheer Van Damme kende hij wel ! Dat was de notaris van zijn eigen dorp. De brievenstasch zou hem toebehooren.

— Dan breng ik ze seffens terug, nam Robert zich voor.

Van gestolen of achtergehouden geld zou hij geen rijwiel willen hebben. Thuis was de leus altijd : « Eerlijk duurt het langst ». Hij zou ook eens moeten probeeren bij vader en moeder aan te komen met een rijwiel van gevonden geld ! Maar het was niet noodig dit alles te overwegen, om eerlijk te blijven.

Tien minuten later belde Delaat aan het huis van

mijnheer Van Damme. De meid deed open. En Robert vroeg, om den notaris te mogen spreken. Hij moest in de kamer gaan. Mijnheer Van Damme had geen vrouw meer. Zijn dochter Bertha deed met de meid het huis houden. Vader en dochter keken den kleinen bezoeker wat vreemd aan.

— Wel, vriendje, wat is er ? vroeg de notaris.

Robert haalde de brieven tasch te voorschijn en zei :

— Mijnheer, dit heb ik op den weg gevonden.

— Mijn portefeuille ! riep de heer Van Damme verschrikt uit.

En in vlugge beweging tastte hij in zijn binnenzak.

— Waarlijk, mijn brieven tasch is weg ! En ik had het nog niet bemerkt, hernam hij.

Haastig nam hij het gevonden voorwerp aan.

— Waar lag de portefeuille ? vroeg hij.

— Dicht bij het dorp, aan een lantaarn, mijnheer.

— O ja, daar heb ik stil gestaan... Ik kwam van de stad en meende dat ik bij een vriend een omslag vergeten had. Ik zocht in mijn zak. En zoo moet ik tegelijk mijn portefeuille laten vallen hebben. Ik had daar verscheidene brieven zitten ; door het tasten zijn ze opgeschoven... en zoo gleed de tasch er zeker uit. Thuis komende, wachtte er iemand op me... We zijn aan 't spreken geraakt en zeker daardoor heb ik 't verlies niet bemerkt. Gij zijt een jongen van Delaat, hé ?

— Ja, mijnheer, antwoordde Robert.

— Ge hebt eerlijk gehandeld...

De notaris wilde Robert vijf frank geven tot belooning.

— O, mijnheer, ik mag dat van mijn ouders niet aannemen, zei de knaap.

— O, als uw ouders er tegen zijn, moet ge gehoorzamen... Hartelijk bedankt toch... We zien elkaar nog wel.

Robert ging naar huis. Hij vertelde zijn avontuur

— Natuurlijk hebt ge dat geld teruggebracht, zei vader. Eerlijk duurt het langst. En een eerlijke daad behoeft niet beloond te worden. Dat behoort maar zoo.

Een uur later, toen Robert in zijn boek studeerde, werd er echter geklopt. En daar trad zoo waar juf vrouw Bertha van den notaris binnen. Ze wilde moeder Delaat eens alleen spreken. En ze ging met haar in de andere kamer. Na een kwartiertje vertrok ze. Moeder liet haar beleefd uit.

Ze lachte dan en zei :

— De notaris wil toch wat voor Robert doen. En jufvrouw Bertha vindt, dat onze jongen volstrekt een overjas noodig heeft. Ik zei ook, dat eerlijkheid niet beloond hoeft te worden. Maar ze hield niet op, of ik moest beloven morgen met Robert naar Kobe te gaan. Niemand zal weten, dat de notaris de jas betaalt.

— Als 't zoo is, kunnen we niet weigeren, meende vader. En ja, Robert zal veel nut hebben van zijn jas.

Of onze vriend ook blijde was.

En een week later verscheen hij met zijn dikken frak op het kantoor.

— Is die van uw overgrootvaders mantel gemaakt ? vroeg Blauw, of heeft uw moeder, 't boerinneke haar jak laten versnijden ?

— Zwijg over mijn moeder ! riep Robert verontwaardigd.

— Wel jongen, gij hebt tegenwoordig te veel praats! Over uw moeder zwijgen... zoo'n lompe trekmut, die zeker de varkens in haar keuken laat loopen en haar snuifneus afveegt met haar voorschoot.

Dat was voor Robert te veel. Zijn goede moeder laten hoonen door een bluffer en fat !

— Ge zijt een slechte man ! riep hij luid en hij balde de vuist.

Vechten ? hoorde Blauw.

Hij sprong driftig van achter zijn lessenaar. Vastberaden keek Robert hem aan... Hij zou nu voor den kerel niet wijken. Maar de deur werd geopend en mijnheer Valleis trad binnen.

— Wat lawaai is me dat hier ? vroeg hij nijdig. Wat, gaat ge vechten in mijn kantoor ?

— Hij spreekt kwaad van mijn moeder, mijnheer ! zei Robert.

— O, is mijnheer Blauw weer aan 't woord ?

De oudste klerk moest het gebeurde vertellen.

— Mijnheer Blauw, dat begint me te vervelen, hernam de patroon. Gij brengt hier twist. Ha, ik zou juist als Delaat ook mijn moeder verdedigen ! We weten, dat gij om de uwe niet veel geeft. Schaam u ! Ge doet trou-

wens slecht uw plicht. Rekent niet op opslag met Nieuwjaar, en, als gij die streken nog eens uithaalt, zet ik u eenvoudig aan de deur. Ge zijt nu gewaarschuwd !

Boos liep de heer Valleis weg, Robert zag nog den woedenden blik van Blauw, maar begaf zich naar de achterkamer.

Blauw was diep beledigd. Geen opslag en met wegzenden bedreigd... En hij zocht de schuld niet bij zich zelf, maar bij den loopjongen. Nu haatte hij Robert. Maar in den eersten tijd hield hij zich stil.

IV.

Nieuwjaar was voorbij en er heerschte groote drukte op het kantoor. Allerlei klanten zonden geld tot betaling van hun rekeningen. 's Morgens was mijnheer Valleis er met den oudsten klerk soms al voor de anderen. Ze hadden veel te bespreken. En op een ochtend keek de klerk zeer ernstig.

— Mijnheer, er is diefstal gepleegd, zei hij tot den patroon. Gisteravond werden verscheidene omslagen met geld besteld en een daarvan is verdwenen.

— Hier op het kantoor ? vroeg de koopman verschrikt.

— Ja... Ik meende dat de brief mislegd kon zijn, en ik keek van morgen eens rond. Uit de kantoorkas van Robert Delaat zag ik een papier steken, en het was de ledige omslag.

— Uit de kantoortas van Robert Delaat !

— Ja, onze loopjongen heeft een oude jas, die hij hier binnen draagt. Ik heb bericht ontvangen, dat het geld besteld is, maar zag den omslag niet bij de andere.

— Dan zou Robert dien aangenomen, en het geld er uitgehaald hebben. Hoeveel is het bedrag ?

— Vijf honderd zestig frank...

— Dat zou ik van Robert nooit gedacht hebben ! Vergist ge u niet ?

— De leege omslag zit nog in den zak. Robert heeft al lang zin in een rijwiel. En misschien is hij nu voor de verleiding bezwaken.

— Zoo, zoo ! Ge weet dat ik met oneerlijkheid kort spel maak. Telefoneer om een politieagent. Vooruit doe wat ik zeg ! beval de koopman driftig.

En toen Robert welgemoed binnenkwam, stond de agent reeds bij mijnheer Valleis. De loopjongen moest ook dadelijk daar verschijnen.

— Waar hangt uw kantoortas ? vroeg de patroon. Breng er ons eens bij.

Robert vond dit wel zeer vreemd, maar hij had geen vrees. Hij was zich van geen schuld bewust.

— Voel eens in dien zak, vervolgde de koopman toen.

De knaap haalde er den leegen omslag uit en bekeek hem verbaasd.

— Hoe komt die daar ? vroeg de heer Valleis.

— Ik weet het niet, stamelde Robert.

— Er heeft geld ingezeten en gij hebt het er uitgehaald !

— Ik, mijnheer ? Robert riep dit luid.

— Ja, om een rijwiel te koopen.

— Mijnheer, ik heb geen geld gezien ! verklaarde Delaat.

— Hoe komt die omslag dan in uw zak ? Ha ge weet het niet ! Beken schuld !

— Mijnheer, ik heb niet gestolen ! Waarlijk ik weet niets van een omslag !

— Ha, ge weigert de waarheid te zeggen. Agent, neem hem maar mee !

Robert begon te schreien.

— O, mijnheer, geloof me toch ! smeekte hij. Ik heb geen geld weggenomen.

Mijnheer Valleis was driftig en gaf den politiemann een wenk. Deze nam Robert bij den arm en leidde hem heen. O, wat schaamde de knaap zich, op straat ! De menschen keken hem aan. Kinderen liepen mee. Op het bureel werd Robert door den kommissaris onderzocht. Hij hield zijn onschuld vol, en moest dan zeggen waar hij woonde. De kommissaris sloot hem in een kamertje op.

Twee uur later kwam vader Delaat. Die was ook zeer verschrikt, toen hij dit hoorde.

— Zijn kind een dief, het kan niet ! zei hij.

— Vraag hem liever, waar hij het geld verborgen heeft, sprak de kommissaris. Die omslag is niet van zelf in zijn zak gekomen.

Maar vader kon niet twifelen aan zijn jongen...

Robert moest die nacht op het politiebureel blijven.

— Ik houd hem hier, tot hij de waarheid zegt, verzekerde de kommissaris.

Droevig ging vader naar huis. Zulks nieuws moest hij nu aan zijn vrouw vertellen ! Hij deed het voorzichtig.

— Wat, vroeg moeder, durven ze zeggen, dat onze jongen een dief is ? En ze houden hem ginder in de gevangenis ! Maar ik ga om mijn arm kind !

Vader moest zijn wanhopige vrouw bedaren. Zij kor. nu in de stad niets doen.

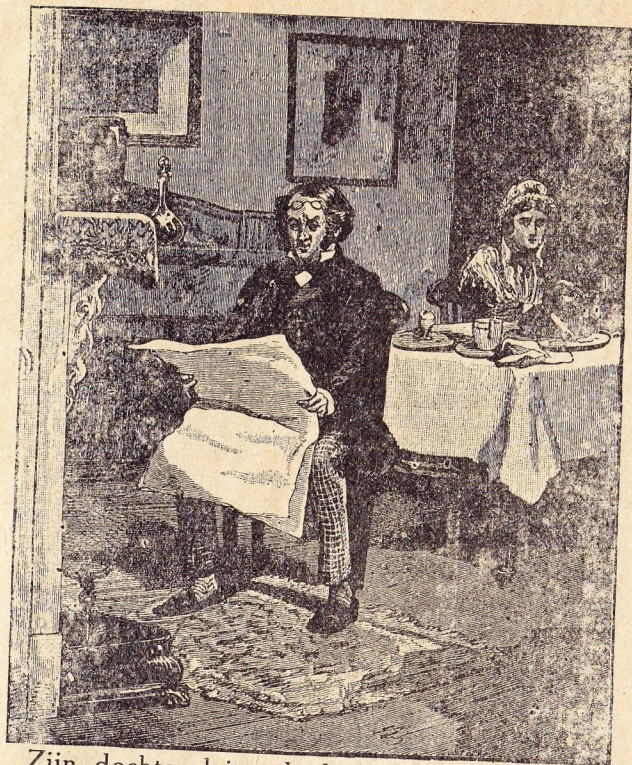
— Laat ons bidden, opdat God de onschuld van Robert aan het licht brenge ! zei hij, vol vertrouwen.

En zoo troostte hij moeder. Maar de ledige plaats in het huisje werd diep gevoeld.

V.

Den volgenden morgen zaten de heer Van Damme en zijn dochter Bertha in de eetkamer. Ze hadden juist het ontbijt genuttigd. De postbode bracht de brieven en een dagblad. De notaris ging nog even bij den haard zitten, om de gazet te lezen.

— Wat staat er nu hier ! riep hij uit. Luister eens Bertha ! Een bericht uit de stad. En de heer Van Damme las het voor.

Zijn dochter luisterde bedroefd (blz. 24).

« Op het kantoor van den koopman Valleis werd een bedrag van vijf honderd zestig frank gestolen. Als verdacht van die verduistering, heeft de politie den loopjongen R. D. van Bollegem aangehouden. De knaap, pas vijftien jaar oud, bevindt zich op het politiebureel. Hij houdt echter hardnekkig vol onschuldig te zijn. Maar de ledige omslag, waarin het geld gezeten was, werd in een zak van zijn kantoortas ontdekt ».

— R. D., maar vader, dat moet Robert Delaet zijn, zei Bertha.

De notaris las het bericht nog eens. Zijn dochter luisterde bedroefd.

— Vader, dat is een vreeselijk misverstand, verzekerde Bertha. Die Robert heeft zich hier zoo'n eerlijken jongen betoond.

— Met de brieven tasch, hé ! Dat is waar. En nu zijn patroon bestelen ? Dat kan ik niet gelooven.

— Vader, ga het aan den kommissaris vertellen, hoe Robert jegens u handelde ! Dan zal hij die zaak wat beter onderzoeken.

— Ja, dat wil ik doen. En ik vertrek dadelijk ! Ik heb ook zoo'n medelijden met de ouders.

Een kwartier later verliet de heer Van Damme zijn huis. Eerst ging hij bij Roberts vader en moeder aan. Deze dankten den notaris voor zijn bemiddeling. Ze

waren ook al bij den meester geweest. En die had onmiddellijk een brief naar den kommissaris geschreven.

Een uur nadien stond de heer Van Damme op het politiebureel. De kommissaris hoorde met belangstelling zijn verhaal.

— Ik ben blij, dat ge komt, zei de politieoverste. De heer Valleis heeft misschien wel overijld gehandeld. Maar gij geeft me een ander verslag over den knaap. En ik ontvang daar juist een brief van zijn vroegeren onderwijzer, die Delaat ook zeer prijst. Weet ge wat ge kunt hem voorloopig mee nemen naar huis. De jongen heeft een vreeselijken nacht doorgebracht. Ik zal het onderzoek voortzetten.

— Iemand kan dien omslag wel in Roberts kantoortas gestoken hebben, hernam de notaris.

— Dat is waar ! Maar omdat de heer Valleis zoo beslist optrad, hield ik den jongen voor schuldig.

Robert werd gehaald. Zijn oogen zagen rood van het schreien. Maar zijn gelaat helderde op, toen hij den heer Van Damme zag. En nu mocht hij mee ! Het was maar voorloopig vrijheid. Doch de notaris verzekerde, dat zijn onschuld wel blijken zou. Er werd een rijtuig besteld. En daarin vertrokken de heer Van Damme en Robert naar Bollegem.

Thuis gekomen viel Robert snikkend in de armen van zijn moeder. De notaris bemoedigde de ouders.

De kommissaris begaf zich naar het kantoor van den heer Valleis.

— Ik ben blij, dat ik u zie, zei de koopman. Ik wilde juist naar u toe komen. Ik heb gisteren wel wat overhaastig gehandeld.

— Is er ander nieuws ?

— Wel iets... Bernard, onze knecht, is me over Robert komen spreken. Hij weet, dat een mijner klerken veel geld verteert, meer dan hij verdient. En dus maekt hij schulden. Gisteravond moet hij bij een herbergier schuld betaald hebben.

— Dat is belangrijk !

— Ja. En die klerk haatte Robert Delaat. Hij kan nu wel een dubbel doel beoogd hebben. Vooreerst wilde hij den diefstal op een ander schuiven en ten tweede kon hij lage wraak nemen.

— En daarom stak hij den ledigen omslag in den zak van Delaats kantoorkas.

— 't Is een veronderstelling.

— Ja, doch ik moet dat onderzoeken, hernam de kommissaris Is die klerk hier ?

— Ja. Ik zal hem laten roepen.

En nu verscheen Emiel Blauw. Hij was bleek en keek den kommissaris ongerust aan. Deze vroeg of hij gisteren een schuld betaald had. Blauw antwoordde bevestigend.

— En met welk geld ?

— Geld, dat ik bespaard heb...

— Van uw loon ? Ge gaat toch elken avond uit en ge verteert veel.

— Geld dat ik bijverdiende, beweerde Blauw.

— Hoe en waar ?

Nu kon Blauw geen duidelijk antwoord geven. Hij was immers veel te lui, om nog wat buiten de kantooruren te verdienen. De kommissaris wilde echter juist weten, bij wien Blauw nog geld gewonnen zou hebben.

— Geef me eens uw portefeuille ! gebood de politieoverste.

Blauw schrok en stamelde :

— Ik heb die niet bij me...

Maar de kommissaris tastte hem af en vond de briefentasch in den binnenzak. Dadelijk opende hij ze. Er zat nog twee honderd frank in. Maar hij ontdekte er een briefje bij. 't Was van den koopman die het geld aan den heer Valleis gezonden had. In zijn haast had Blauw dat ook weggestopt.

— Ge zijt de dief ! riep de kommissaris uit.

Blauw kon niet meer loochenen. Hij had den brief op den lessenaar van den oudsten klerk weggenomen, toen deze even bij den patroon was. Door al zijn vertellingen moest hij schuld betalen aan een herbergier. Die wilde niet langer wachten. En daarom moest Blauw geld hebben. Hij had met Nieuwjaar op verhooging van loon gerekend, maar deze niet gekregen.

— Omdat gij ze niet verdientet ! zei de heer Valleis.

Celd verteren en schuld maken, terwijl uw ouders armoede lijden ! En dan stelen. En zoo gemeen laf zijn, om de schuld op een armen jongen te leggen ! Bah, wat zijt ge slecht !

Blauw werd naar de gevangenis geleid.

De heer Valleis deed dadelijk een koets halen. En hij reed naar Bollegem. Daar trad hij in het huisje van Delaat. Robert zat somber aan tafel.

— Arme jongen ! riep de heer Valleis uit. Ik heb misdaan jegens u. De dief is bekend... Gij zijt volkomen onschuldig.

— God zij gedankt ! De onschuld is bewezen ! juichte moeder.

Ze stuurde een der kinderen om vader. En de heer Valleis vertelde nu alles.

— Ik moet veel goed maken, zei de koopman. Ik was gisteren te haastig. Ik had moeten bedenken, dat ge me altijd eerlijk en ijverig bediend hebt. Van morgen af wordt gij klerk in de plaats van Emiel Blauw. En natuurlijk vermeerdert uw loon ! Van mij krijgt gij een rijwiel, om vlug naar de stad en terug naar uw huis te rijden... Ja, ik moet dat goed maken ! Onrechtvaardig beschuldigd worden is vreeselijk. Ik had de zaak beter moeten onderzoeken. Mijn knecht Bernard toonde zich verstandiger dan ik !

De heer Valleis vertrok weer. De ouders dankten God. De droefheid was in vreugde veranderd.

Ook de notaris en Bertha en de meester waren ver-

heugd over den ommekeer. En den volgenden morgen stond er in de gazet dat R. D. van Bollegem een eerlijke jongen was.

Emiel Blauw werd tot een jaar gevangenisstraf veroordeeld. Robert Delaat zat nu aan zijn lessenaar. Eerlijk duurt altijd 't langst. Maar Robert verheugde zich niet over het lot van den klerk, die hem zoo gehaat had. Hij voelde medelijden met hem. En moeder had hem steeds geleerd, ook voor vijanden te bidden.

Hij deed insgelijks als klerk uitstekend zijn best en was nu nog meer de steun zijner goede ouders.

EINDE.

Oneerlijk verkregen goed gedijt niet.

Een rijk grondeigenaar, dien wij den heer A. willen noemen, had eens van zijn bankier een som van honderd duizend frank in bankbiljetten ontvangen. Hij had ze in de portefeuille geborgen en deze in zijn zak gestoken.

Toen hij thuiskwam en het geld een goede plaats wilde geven, bemerkte hij tot zijn schrik, dat hij de portefeuille kwijt was. Hij ging naar de politie en deed daar aangifte van zijn verlies.

Den volgenden morgen ontving hij het verzoek, op het politie-bureau te komen. Terstond begaf hij er zich heen, en hoe groot was zijn blijdschap, toen de commissaris, hem de portefeuille ter hand stelde en verhaalde, dat het geld gevonden was door een voddenraper.

Dadelijk liet de heer A. zich in een rijtuig naar dien man brengen. Hij trad de woning binnen en verraste het huisgezin : vader, moeder en kind, aan den maaltijd, die — minder kon het al niet — uit droog brood en water bestond. De kamer zag er ellendig uit.

De heer A. deelde nu het doel van zijn komst mede. Hij vertelde van het terugkrijgen der verloren portefeuille en prees hun eerlijkheid, die te grooter was, omdat ze blijkbaar in zoo'n diepe armoede verkeerden. Onderwijl stopte hij den man een biljet van 1000 frank in de hand en deed hem enkele vragen. De voddenraper scheen ongeezind, die vragen volledig te beantwoorden ;

hij aarzelde, stotterde, doch zei eindelijk : « Welaan, mijnheer ! ik zal u dan maar alles naar volle waarheid vertellen ».

Nu deelde hij mede, dat hij den vorigen avond laat de portefeuille van de straat opgeraapt, en die, na bij het licht van een lantaarn gezien te hebben, dat ze vol bankpapier was in zijn mand geworpen had. Thuis had hij fluisterend, om niet door bureu gehoord te worden, tot zijn vrouw gezegd : « We zijn nu zeer rijk, moeder ; ik breng u een groot fortuin ». Van dien schat was zijn vrouw buiten zich zelve van verbazing geweest. Daar het lampje ellendig brandde, had hij haar uitgezonden, om een kaars te koopen. Terwijl zij afwezig was, had hij de reten van zijn woning dicht gestopt, om niet door bureu of voorbijgangers begluurd te worden. Zoodra zijn vrouw met de kaars teruggekomen was, hadden zij die aangestoken en vervolgens de biljetten op den vloer uitgespreid, om ze te gaan tellen.

En ze waren blijven tellen en waren blijven staren op al dat geld, een groot gedeelte van den nacht !

— Nu zijn we rijk en zult ge geen vodden meer moeten rapen.

— Ja, en wij zullen nu eens fatsoenlijk gaan leven in een groot, prachtig huis !

— Ons kind zullen wij op een kostschool doen ; later zal zij een rijke dame wezen.

Toen de dag begon aan te breken, zaten ze nog op

den vloer te midden van hun schatten. Ze begonnen zich onplezierig te gevoelen door koude en slapeloosheid, terwijl de vreugde verdween.

— Zeg, vrouw, geloofst ge vast, dat dit geld ons gelukkig maken zal ? had de man gevraagd.

— Wel, dat weet ik nog zoo zeker niet.

— Ik meen, dat, als wij daarvan een goed leven leiden, het berouw komen zal en ons gedurig verwijten, dat wij gestolen hebben. Zoudt gij niet liever in armoede willen blijven leven, dan alles in overvloed te hebben met de gedachte, dat wij dieven zijn ?

— Ja, laten we maar liever arm blijven.

« Toen », ging de man voort, « raapte ik de bankbiljetten weer op, deed ze in de portefeuille en bracht ze naar het bureel van politie ».

De heer A. was getroffen over zooveel eerlijkheid en waarheidsliefde. Hij voegde bij het reeds geschonken biljet nog vier andere, ook elk van 1000 frank, en verklaarde, dat hij de verdere opvoeding van het kind voor zijn rekening nam.

Of de ouders nu gelukkig waren !

(J. Wijma).